

Talouden ja toiminnan seuranta

Tammi-huhtikuu 2023

AJANKOHTAISET NOSTOT
LAHTI-KAUPUNKI

- Talous
- Verotulot
- Investoinnit
- Väestö
- Työllisyys
- Henkilöstö

LIITTEET sis. sanastositteet

Ajankohtaiset nostot

Kaupungin tulosenuste on -6,1 milj. euroa.

Inflaatio huhtikuussa 7,9 % (ed kk 7,9 %). Kuluttajahintojen nousua vuoden takaisesta hillitsi eniten bensiinin, dieselin ja osakehuoneistojen halpeneminen.

Vuoden 2023 talouden arvioidaan kääntyvän taantumasta kasvuun loppuvuonna.

Väkiluku on kasvanut 175 henkilöllä vuoden 2023 alusta

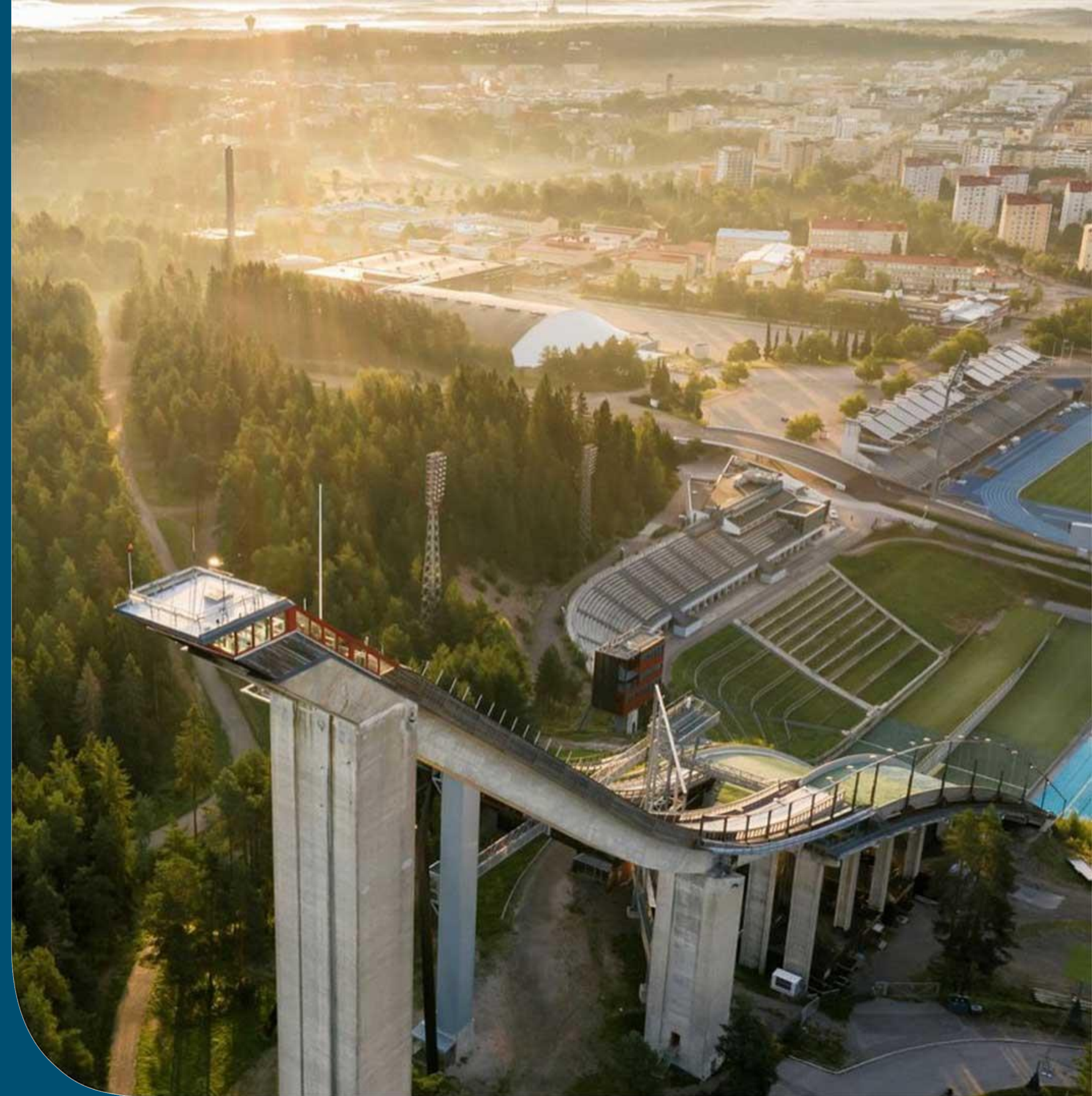
Työttömyysaste oli 12,7 %. (4/2022: 13,5 %), suurten kaupunkien toiseksi korkein. Koko maan työttömyysaste on 9,3 %

Ennusteen mukaan suunnitellut henkilötyövuodet tulevat ylittymään ja terveysperusteiset poissaolot vähentymään

Lahti on tehty kestäväksi

Lahti-kaupunki

Tulosennuste

Tuloslaskelma, milj. euroa	TP 2022	KS	KS+LTA:t	ENNUSTE	Poikkeama
Toimintatuotot	217,7	176,0	176,4	176,8	0,4
Valmistus omaan käyttöön	1,1	1,1	1,1	1,1	0,0
Toimintakulut	-913,9	-494,4	-493,4	-508,2	14,8
Toimintakate	-695,1	-317,3	-315,9	-330,3	-14,4
Verotulot	545,1	279,3	279,3	290,3	11,0
Valtionosuudet	245,7	87,4	87,4	90,0	2,6
Rahoitustuotot ja -kulut	4,3	-5,5	-5,5	-4,4	-1,1
Vuosikate	100,0	44,0	45,3	45,7	0,3
Poistot ja arvonalentumiset	-52,9	-53,3	-53,3	-51,8	-1,5
Tilikauden tulos	47,1	-9,3	-8,0	-6,1	1,9
Tilinpäätösvaraukset	-20,0	0,1	0,1	0,1	0,0
Tilikauden yli-/alijäämä	27,1	-9,3	-7,9	-6,0	1,9

VUOSIKATE ENNUSTE

45,7

milj. euroa
(2022: 100,0)

TULOS ENNUSTE

-6,1

milj. euroa
(2022: 47,1)

YLIJÄÄMÄ TASEESSA ENNUSTE

207,7

milj. euroa
(2022: 213)

- Tammi-huhtikuun ennusteen mukaan vuosikate on +45,7 milj. eikä riitä kattamaan poistoja
- Ennusteen mukaan kaupungin tilikauden tulos on negatiivinen -6,1 milj. euroa. Ennusteeseen sisältyy arvio henkilöstökulujen sopimuskorotuksista (järjestelyvaraerät) 1,8 milj. euroa sekä kertapalkkioista 2,2 milj. euroa.
- Verotulojen ennustetaan kehittyvän positiivisesti palkkasumman ja talousennusteiden perusteella. Ennusteissa on huomioituna verovuoden 2022 valmistumisen mahdollinen negatiivinen vaikutus kuluvan vuoden tilityksiin, minkä vuoksi ennuste on varovaisen positiivinen.
- Valtuuston 13.3.2023 hyväksymä lisätalousarvio on huomioitu KS+LTA:t -sarakkeessa ja poikkeamat esitetään siihen nähden.

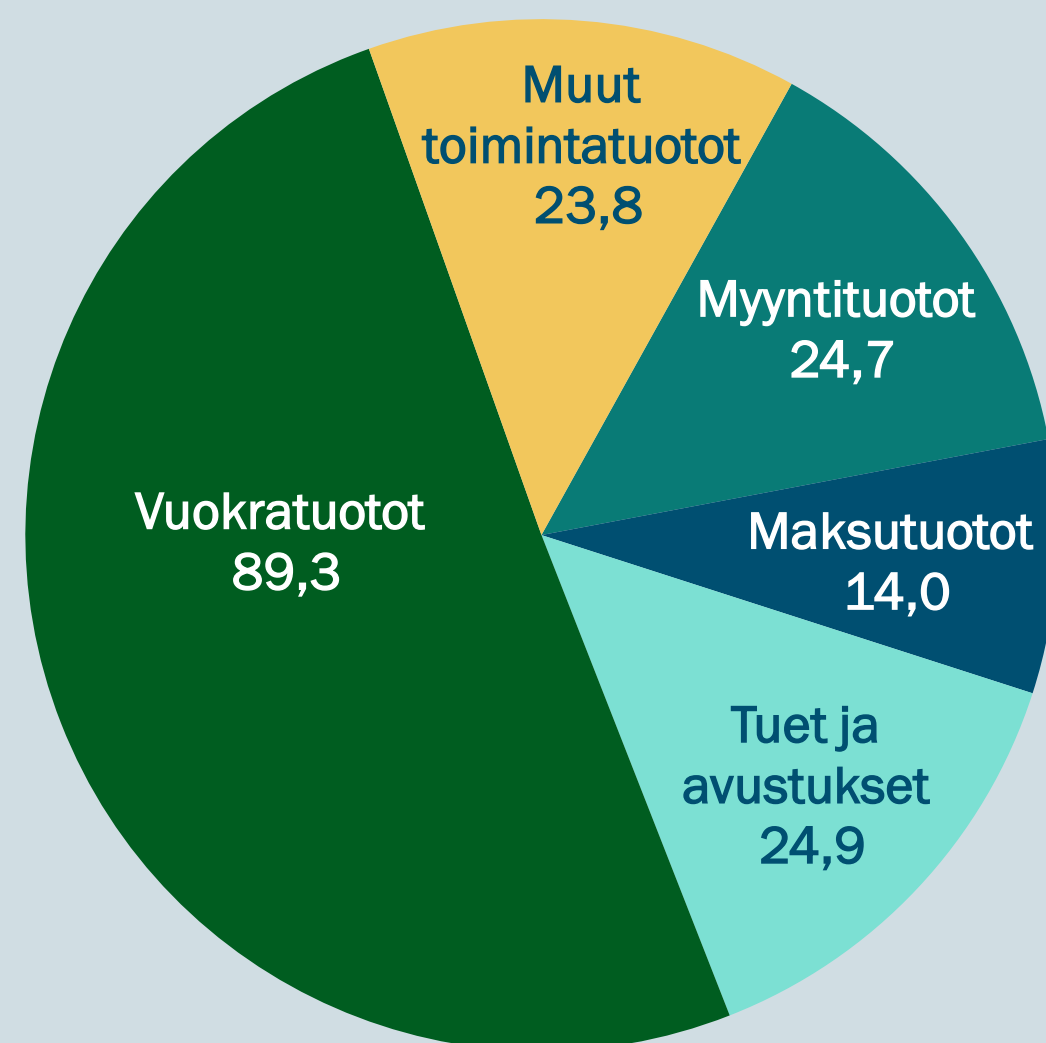
Toimintatuotot ja -kulut -ennusteet

TOIMINTATUOTOT

ENNUSTE

176,8

milj. euroa
(2022: 217,7)

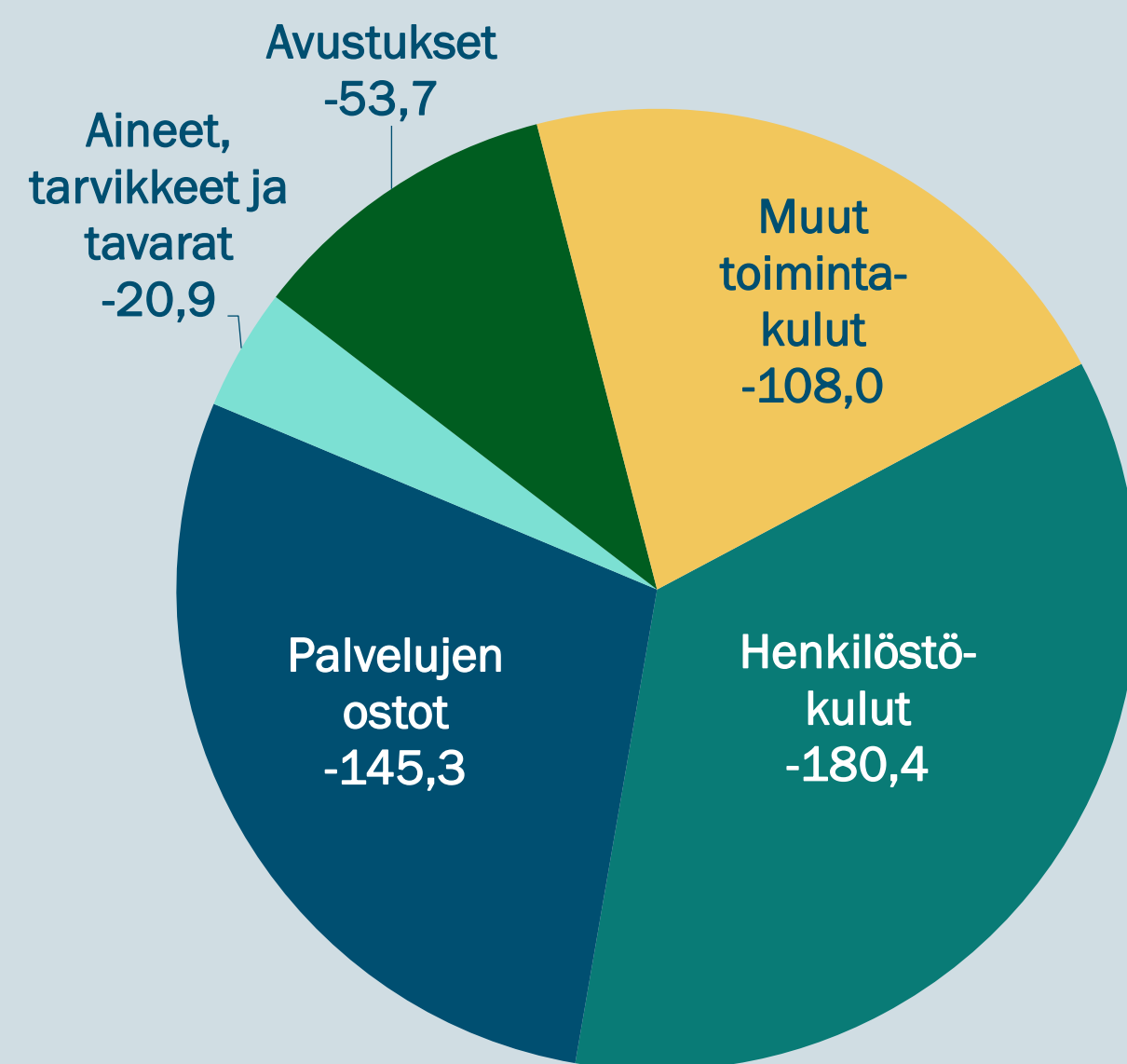

TOIMINTAKULUT

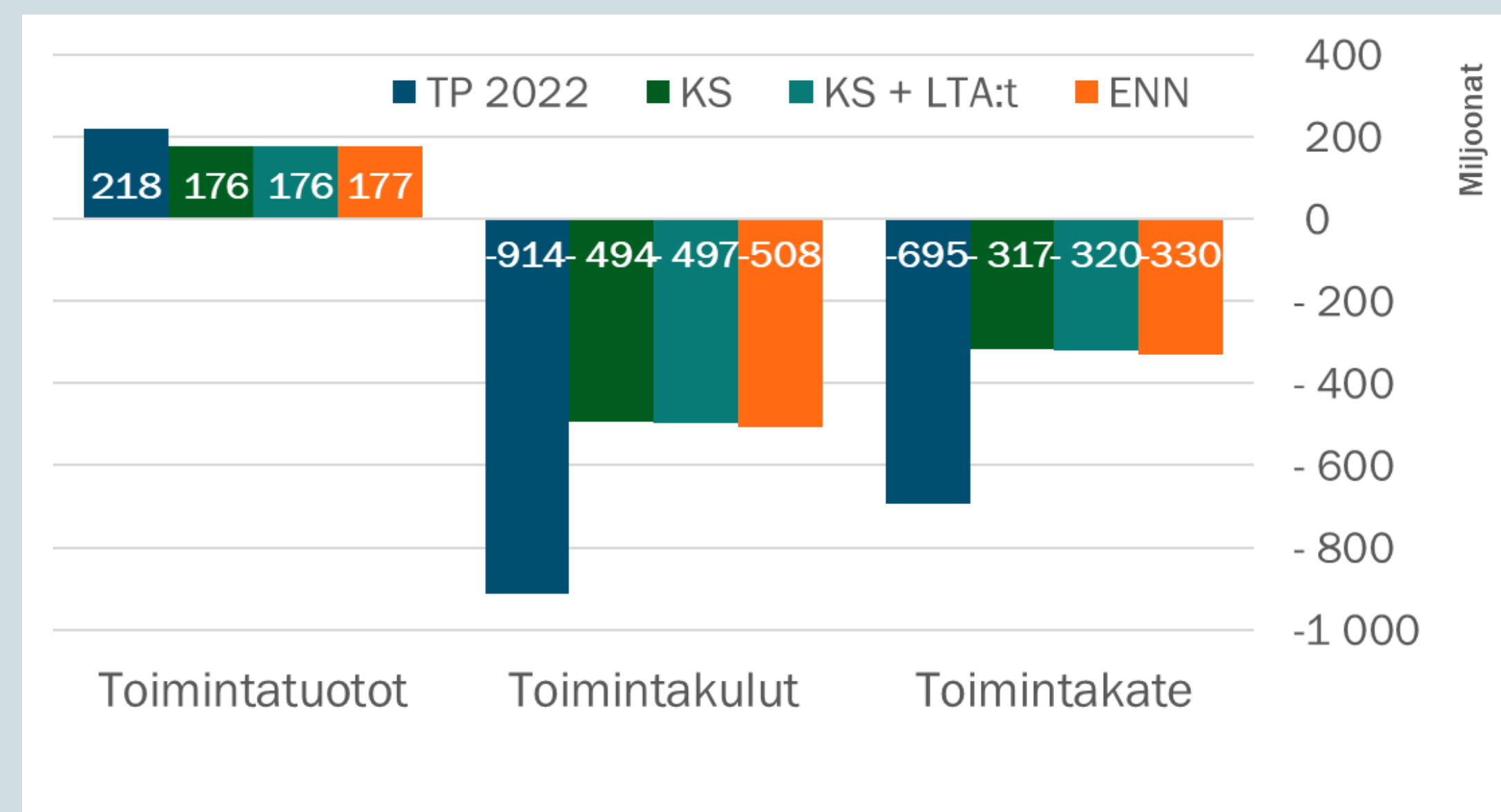
ENNUSTE

508,2

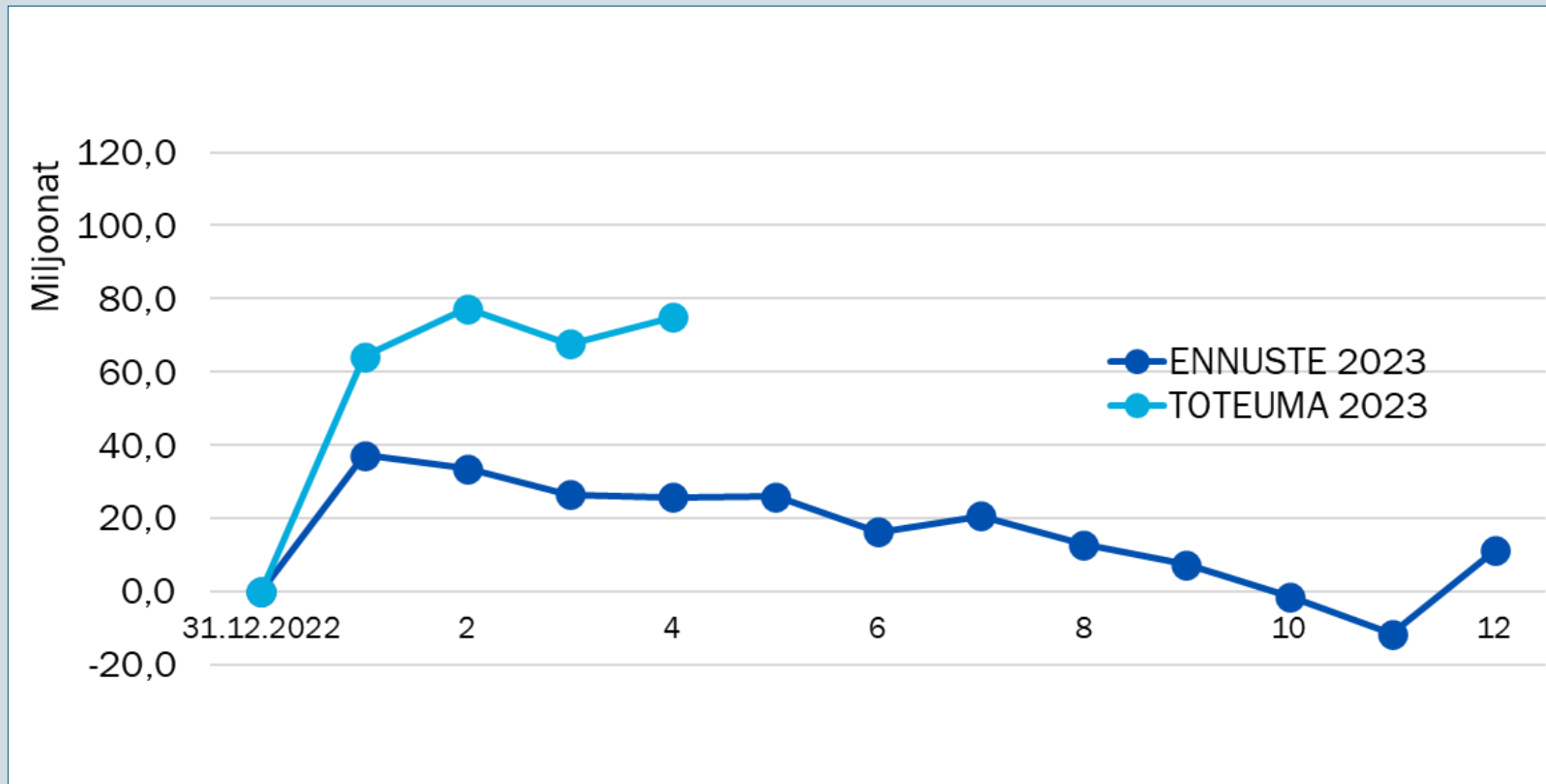
milj. euroa
(2022: 913,9)

- Toimintatuottojen ennustetaan toteutuvan lähes voimassa olevan talousarvion mukaisesti.
- Toimintakulujen ennusteeseen sisältyy arvio henkilöstökulujen sopimuskorotuksista (järjestelyvaraerät) 1,8 milj. euroa sekä kertapalkkioista 2,2 milj. euroa. Talousarviossa oli varaus järjestelyvaraeriin 1,5 milj. Talousarvion ylitystä aiheuttaa myös yleisestä kustannustason noususta.
- Valtuuston 13.3.2023 hyväksymä lisätalousarvio on huomioitu KS+LTA:t -tiedoissa.

Kokonaistulojen ja -menojen kehitys

ENNUSTEESSA

LAINANNOSTOT

milj. euroa

joulukuussa +71,9

LAINANLYHENNYKSET

milj. euroa

marraskuussa -11,7

joulukuussa -60,2

Kuviossa esitetään kunnan tulojen ja menojen erotus tuloslaskelmasta ja rahoituslaskelmasta.

- Kuvion positiivinen kehitys kuvaa tulojen olevan menoja suurempaa ja päinvastoin.
- Tulot sisältävät toimintatuotot, valmistus omaan käyttöön -oikaisun, investointitulot, verotulot, valtionosuudet ja rahoitustulot.
- Menot sisältävät toimintakulut, investointimenot ja rahoitusmenot.

Verotuloennuste

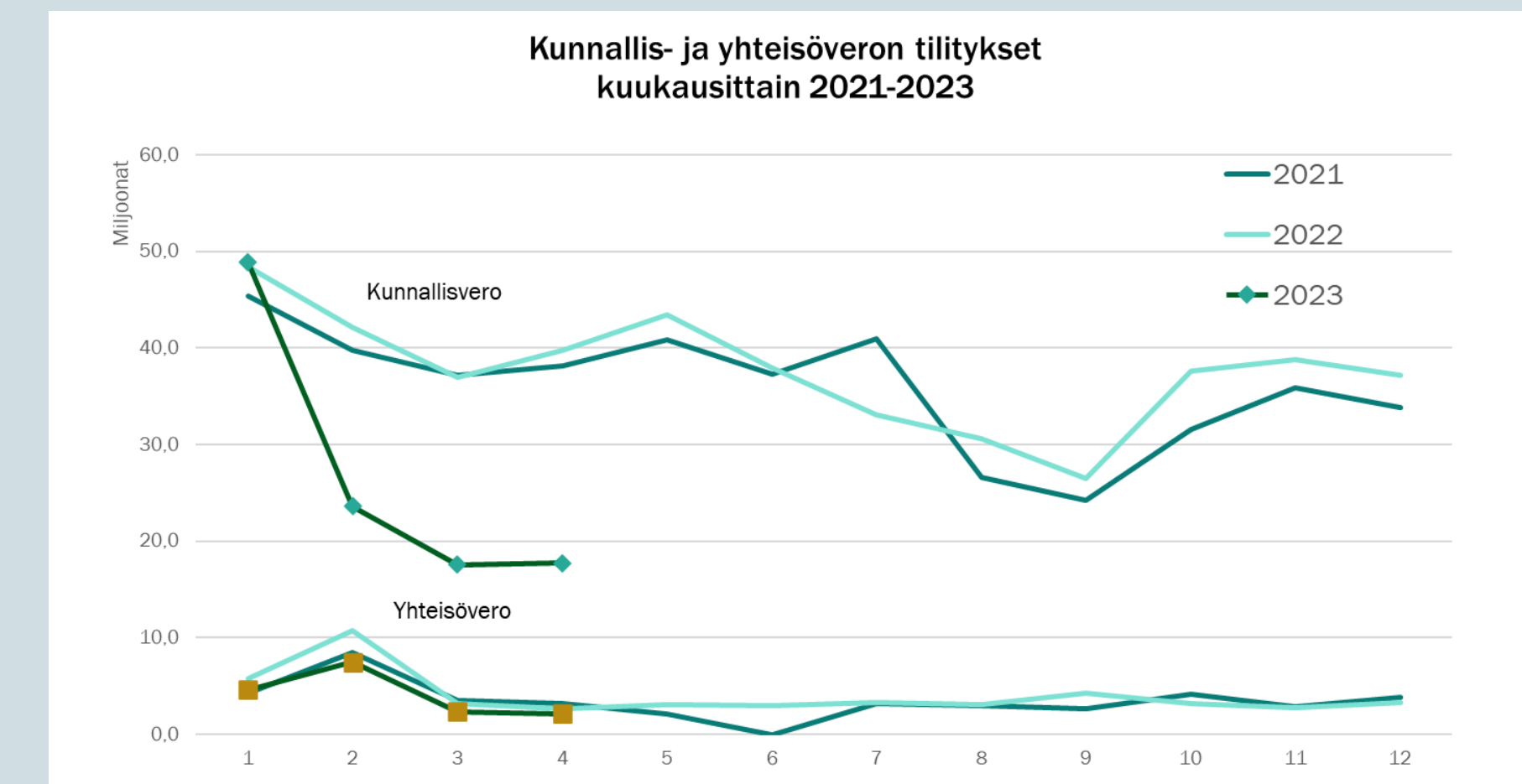
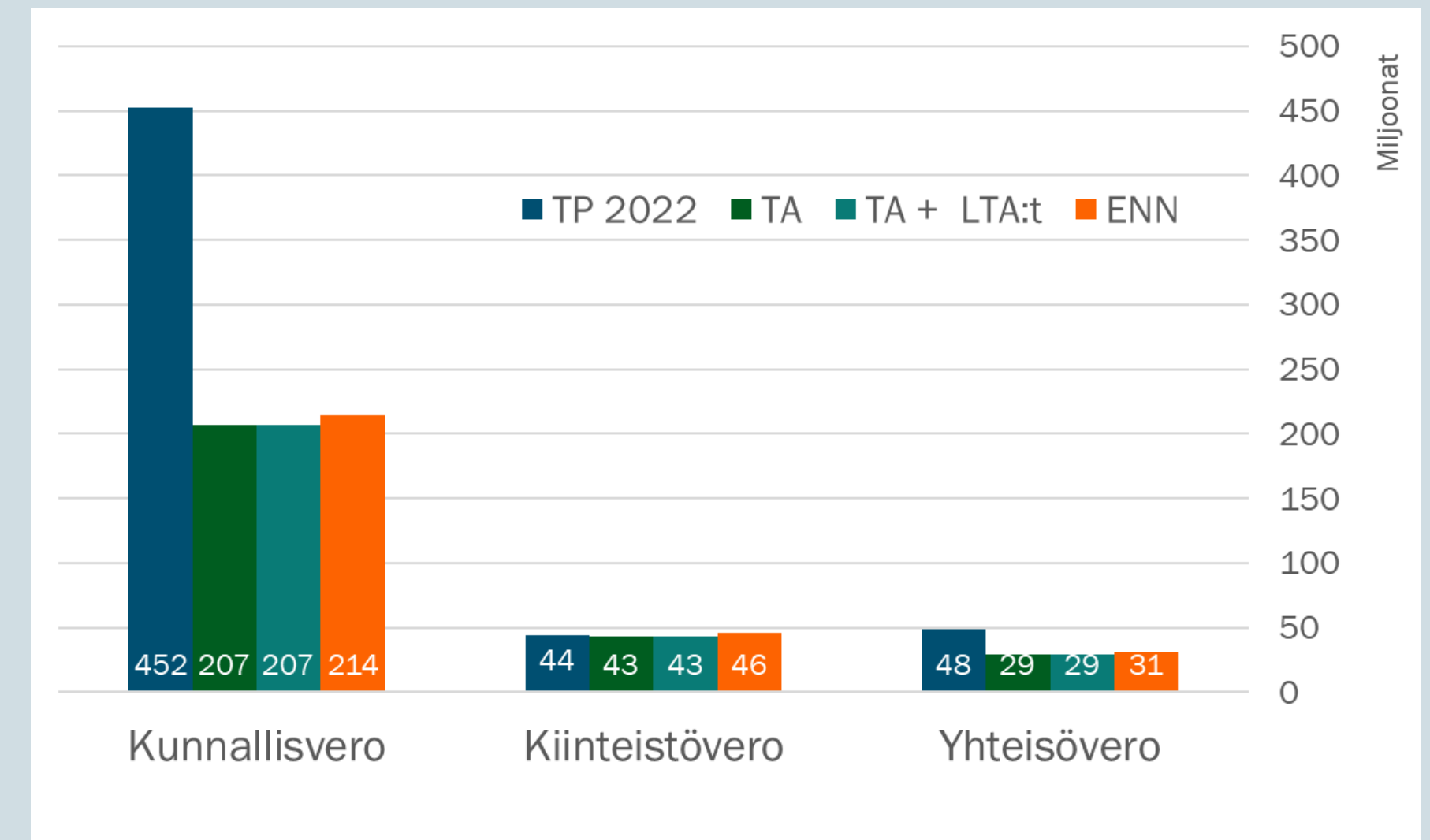
Kunnallisverojen ennuste on 213,9 milj. euroa (+7,1). Ennuste perustuu palkkasumman parantuneeseen kehitysarvioon ja Kuntaliiton sekä valtiovarainministeriön ennusteisiin. Ennuste on varovainen ja siinä pyritään huomioimaan mahdollinen verovuoden 2022 valmistumisen vaikutus kuluvaan vuoteen tilityksiin. Ennakkotiedon mukaan palkkasumman 2022 positiivinen kehitys painottui selkeästi alemmille tulokymmenyksille, joille kohdistuu suurimmat perus- ja työtulovähennykset. Alustavaa tietoa 2022 valmistumisen vaikutuksesta saadaan kesäkuun lopussa, kun Verohallinto julkaisee kuntakohtaiset ennakkotiedot valmistuvasta verotuksesta. Valtiovarainministeriö saattaa oikaista veronsaajaryhmien jako-osuuksia vielä ennen verotuksen päättymistä lokakuussa.

Tilitykset sisältävät verovuoden 2022 tilityksiä 55,0 milj. ja verovuoden 2023 tilityksiä 47,4 milj. euroa.

Kiinteistöverojen ennuste on 45,8 milj. euroa (+2,6). Kiinteistöverotuotto-odotukseen vaikuttaa merkittävimmin rakennuskustannusindeksin nousu. Sen myötä rakennusten verotusarvot ovat kasvaneet, koska niiden jälleenhankinta-arvoja on korotettu. Kiinteistöverotus valmistuu lokakuun lopussa, minkä vuoksi osa tilityksistä siirtyy seuraavalle vuodelle.

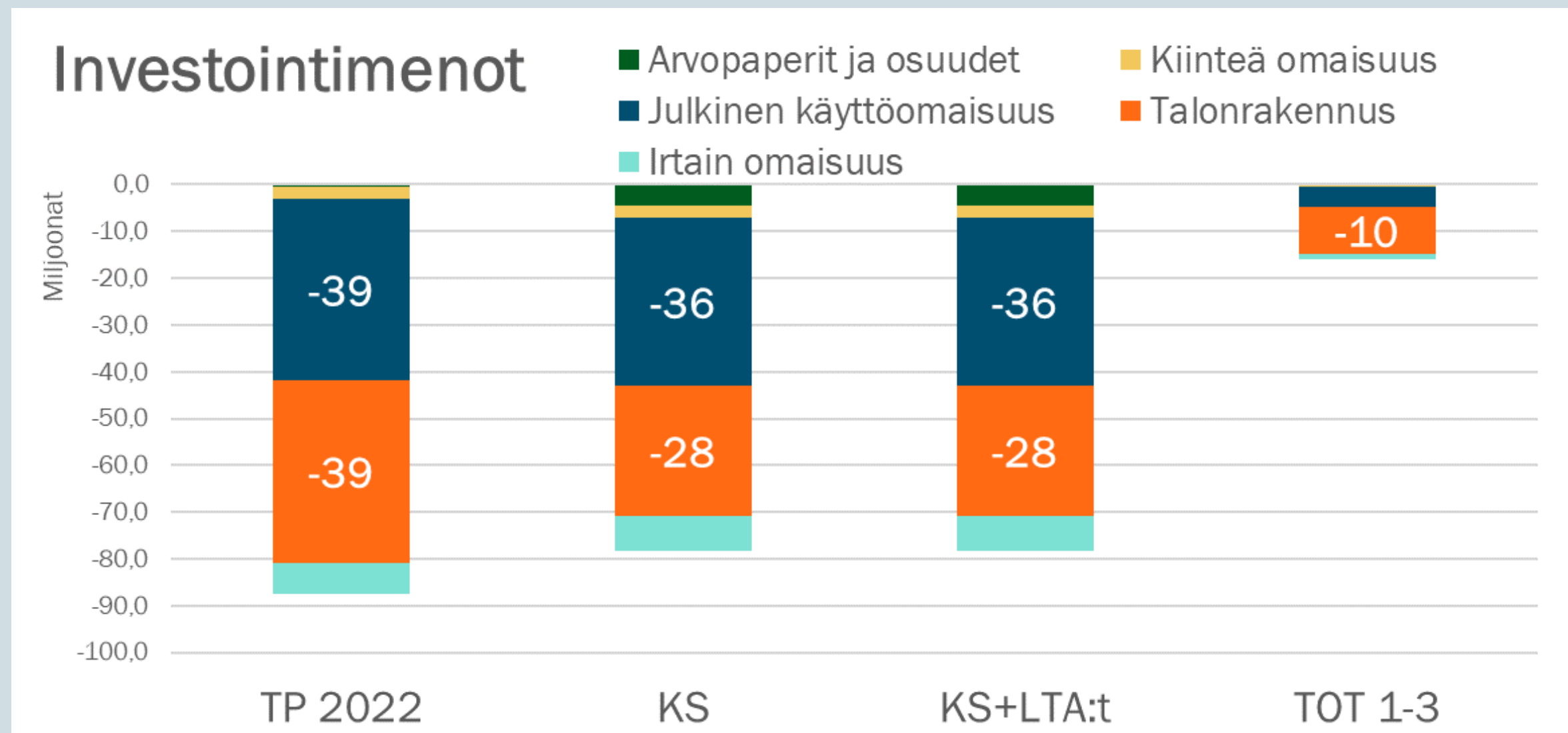
Yhteisöverojen ennuste on 30,6 milj. euroa (+1,3). Tulo-odotukseen vaikuttaa valtiovarainministeriön arvio yhteisöveron kehityksestä sekä alkuvuoden tilitykset. Tämän hetkinen toteuma sisältää verovuoden 2022 tilityksiä 10,9 milj. ja verovuoden 2023 tilityksiä 5,3 milj. euroa. Verovuoden 2022 valmistuminen aiheuttaa epävarmuutta kuluvaan vuoteen tilityksiin ja sitä kautta ennusteisiin. Alustavaa tietoa 2022 valmistumisen vaikutuksesta saadaan ensi kerran kesäkuun lopussa.

290,3

 milj. euroa (2022: 545,1)

Kunnallisveroprosenttia sekä yhteisöveron kuntien jako-osuutta leikattiin vuoden 2023 alusta hyvinvointialueille siirretyn rahoituksen vuoksi, minkä vuoksi TP 2022 ei ole suoraan vertailukelpoinen vuoteen 2023 nähden.

Investointien tilannekatsaus

30.4.2023

INVESTOINTI-
MENOT

16,0

milj. euroa

(KS+LTA:t: 20,5 %)

INVESTOINTI-
TULOT

1,3

milj. euroa

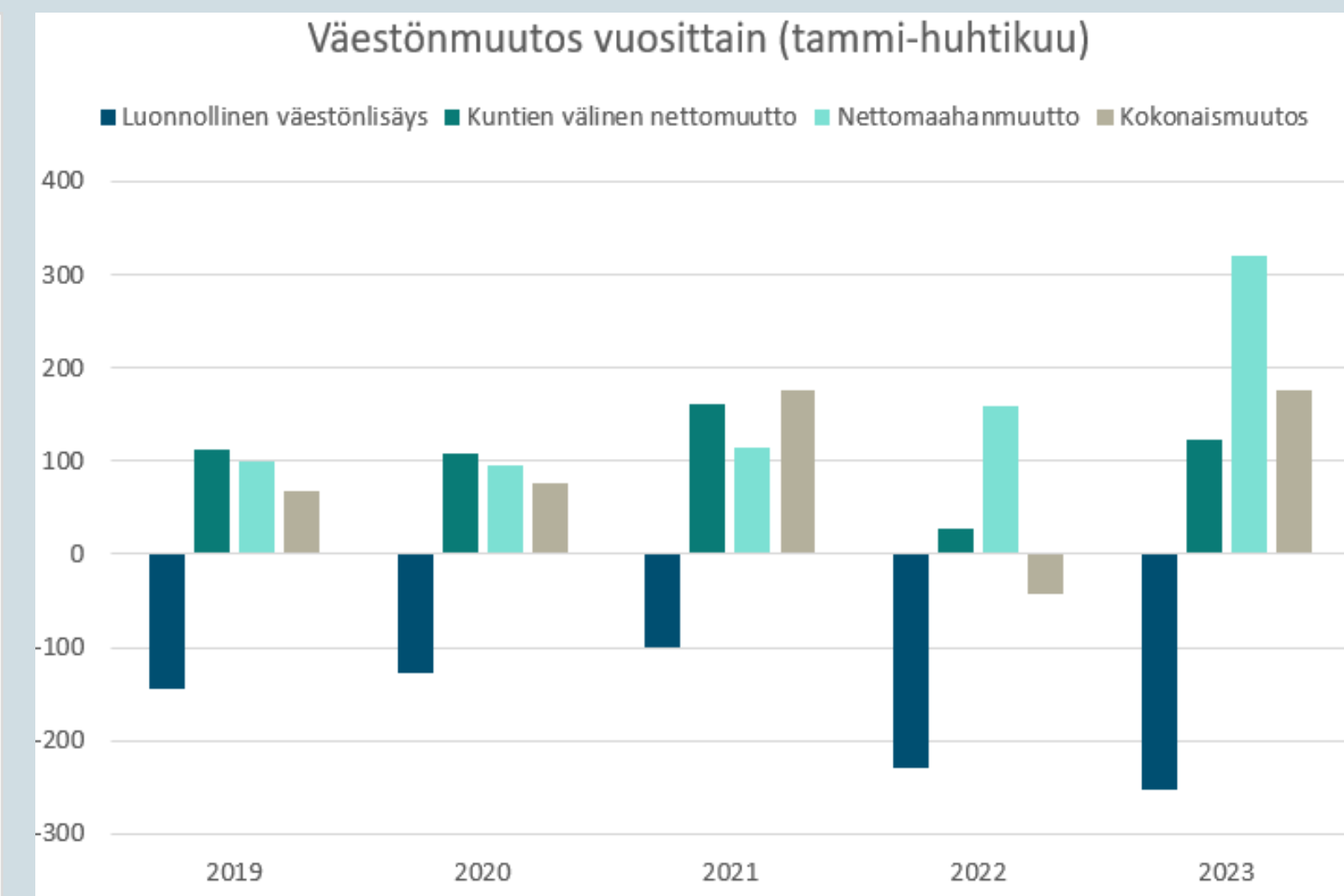
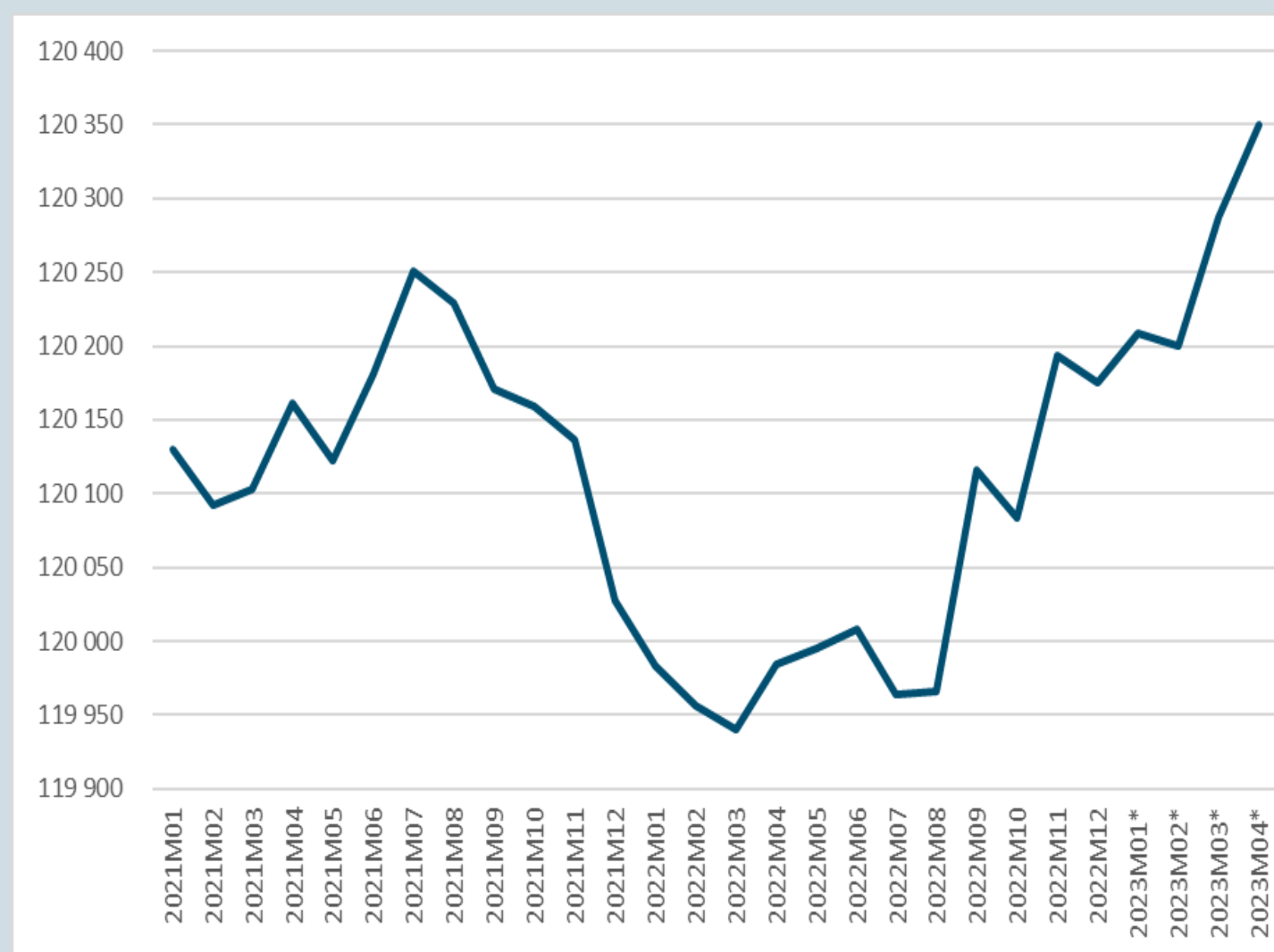
(KS+LTA:t: 5,3 %)

- Kiinteään omaisuuteen on kirjautunut tuloja maanmyynneistä 1,2 milj. euroa
- Julkisen käyttöomaisuuden toteuma oli noin 4,6 milj. euroa ja noin 12,7 %
- Hankkeista suurin osa on jo kilpailutettu kevään aikana ja työt on kohteissa alkanut/alkamassa. Muutaman hankkeen kilpailutus ja toteutus jää syksyille suunnitelmien puuttumisen takia. Suunnitelmia valmistellaan tilanteen sallimissa puitteissa (puitesopimuksen kilpailutus käynnissä).
- Talonrakennuksen investointien toteutuma oli yhteensä 9,8 milj. euroa ja 35,4 % talonrakennuksen budjetista.
- Renkomäen monitoimitalon uudisrakennus ja Kivimaan koulun perusparannus ovat valmistuneet tammikuussa 2023.
- Kaupungintalon perusparannus valmistuu kesällä 2023

Väestön tilannekatsaus

- Lahden väkiluku jatkaa kasvuaan. Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan Lahden väkiluku oli huhtikuun lopussa 120 350. Se on mittaushistorian suurin väkiluku Lahdessa. Lahden kaupungin väkiluku kasvoi ensimmäisen vuosikolmanneksen aikana 175 asukkaalla. Tarkasteltaessa pelkästään huhtikuuta väkiluku kasvoi 63 asukkaalla.
- Tammi-huhtikuun aikana tulomuuttoja Lahteen muista kunnista oli 122 enemmän kuin lähtömuuttoja. Maahanmuuttoja oli 320 enemmän kuin maastamuuttoja. Ukrainalaiset ovat voineet anoa kotikuntaa 1.3.2023 alkaen, kun oleskelu Suomessa on kestänyt 12kk. Tämän mukaan ukrainalaiset alkoivat näkyä ennakkoväkiluvussa ja muuttotilastoissa aikaisintaan maaliskuussa. Maalis-huhtikuussa 120 ukrainalaista on saanut kotikunnakseen Lahden
- Syntyneitä oli 252 vähemmän kuin kuolleita. Tammi-huhtikuun aikana syntyi 254 lasta eli 23 lasta vähemmän kuin vastaavana aikana vuonna 2022. Kuolleiden määrä oli 506, mikä on 1 vähemmän kuin vuotta aiemmin. Huhtikuun ennakkotilaston mukaan ulkomailta muutti Lahteen tammi-huhtikuussa 385 henkeä ja Lahdesta muutti ulkomaille 65 henkeä. Maahanmuuttoja oli 164 enemmän ja maastamuuttoja 3 enemmän kuin edellisvuoden tammi-huhtikuussa. Tammi-maaliskuun aikana tulomuuttoja Lahteen muista kunnista oli 1 490 ja lähtömuuttoja Lahdesta oli 1 368. Edellisen vuoden vastaavaan ajanjaksoon verrattuna tulomuutto Lahteen väheni 132 muutolla ja lähtömuutto Lahdesta väheni 226 muutolla.

VÄESTÖ
120 350
ennakkotieto
(2022: 119 984)

LUONNOLLINEN
VÄESTÖNLISÄYS
-252

KUNTIEN
VÄLINEN
NETTOMUUTTO
122

NETTOMAAHAN-
MUUTTO
320

VÄKILUVUN
KORJAUS
-15

KOKONAIS
MUUTOS
175

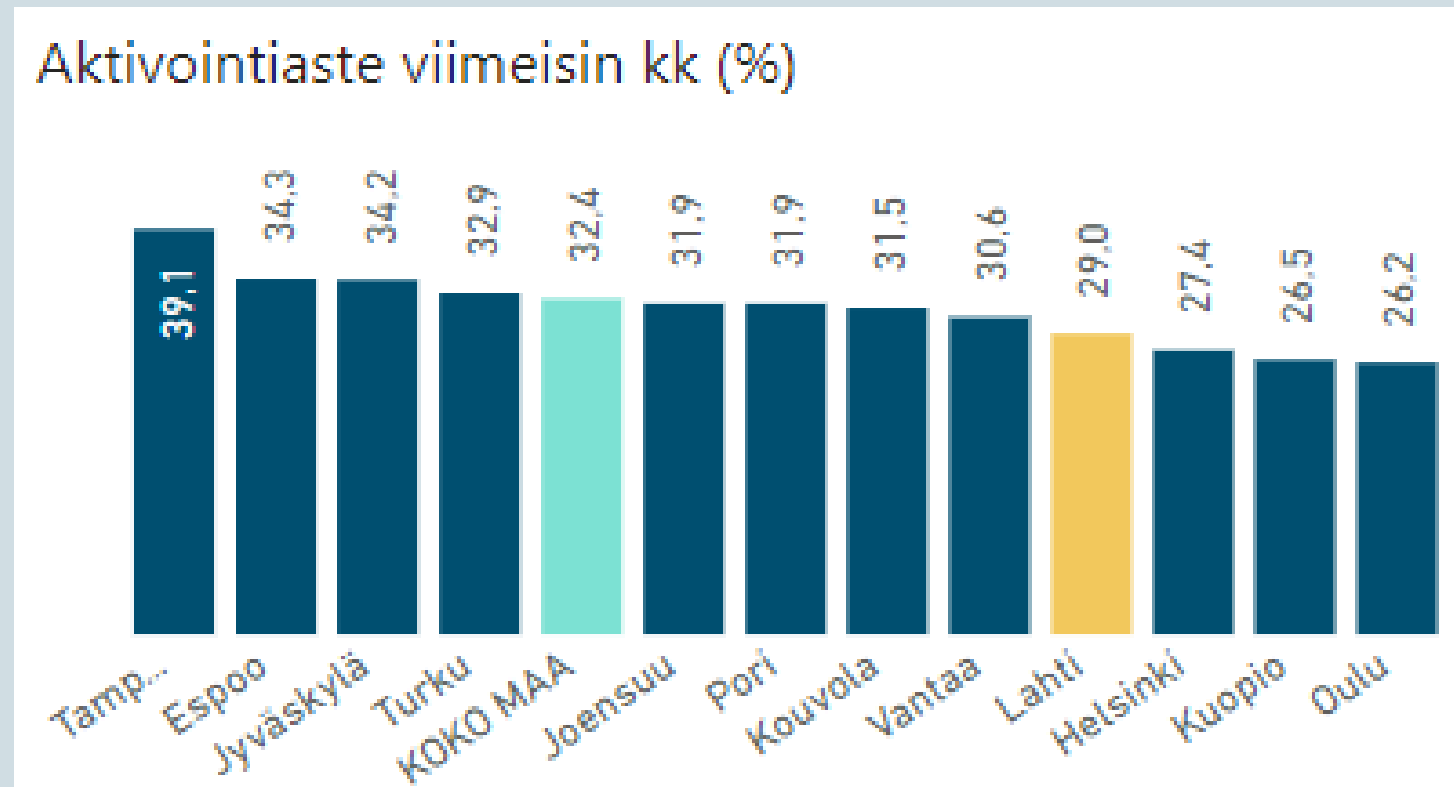
Lisätietoja [Lahti.fi](https://www.lahti.fi): Väestökatsauksen seuranta

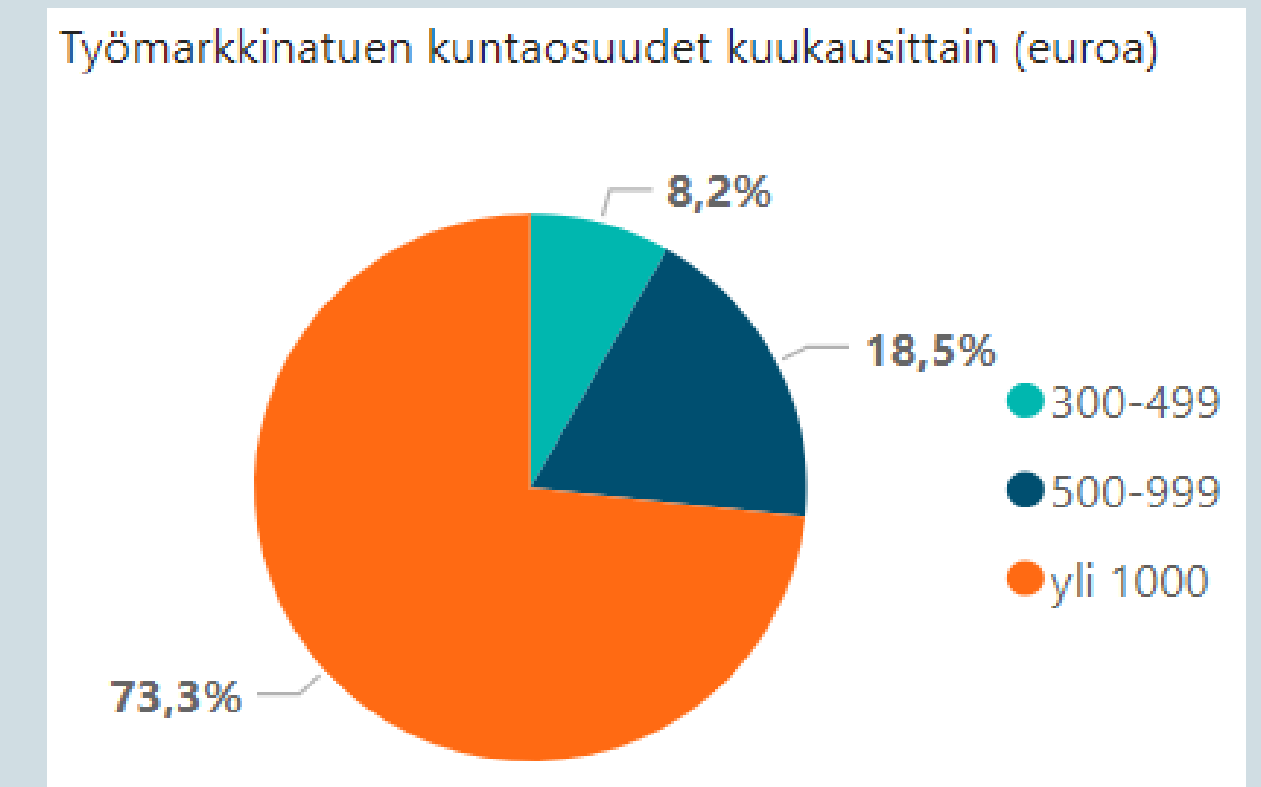
Työllisyyden tilannekatsaus

- Kuukausitasolla uusien avointen työpaikkojen määrä on pudonnut viimeisen vuoden aikana. Huhtikuussa 2023 uusien avointen työpaikkojen määrä oli 1 541. Tästä huolimatta monilla aloilla osaavan työvoiman saatavuus on merkittävä ongelma.
- Viime vuoden loppua kohden lomautettujen määrä kasvoi, mutta alkuvuoden aikana lomautettujen määrä on kääntynyt laskuun. Muutosneuvottelujen (yt-neuvottelut) ovat yleistyneet, mutta irtisanomisten määrä ei ole vielä lähtenyt kasvuun.
- 12 suurimman kaupunkien vertailussa Lahdessa on toiseksi korkein työttömyys-%, (Joensuussa oli korkeampi työttömyys-%, 12,9%). Koko maan työttömyysaste oli 9,3 %.
- Pitkäaikaistyöttömien osuus kaikista työttömistä oli 44,7 %. Pitkäaikaistyöttömien määrä jatkaa laskuaan tasaiseen tahtiin. Työttömyyden ennakoitaan laskevan edelleen, vaikkakin riskit työttömyyden kasvuun on olemassa.

[Lisätietoja: Työllisyyskatsaus, Lahden kaupunki](#)

Aktivointiaste, %, huhtikuu 2023

Työmarkkinatuen kuntaosuudet maksettujen etuuspäivien mukaan, 4/23

TYÖTTÖMYYS- ASTE

12,7 %

(4/2022: 13,5)

NUORISO- TYÖTTÖMYYS

12,7 %

(4/2022:15,1)

TYÖTTÖMÄT

7 141

(4/2022: 7 539)

AVOIMET UUDET TYÖPAIKAT

1 541

(4/2022: 2 637)

AKTIVOINTI- ASTE

29 %

(4/2022: 27,3)

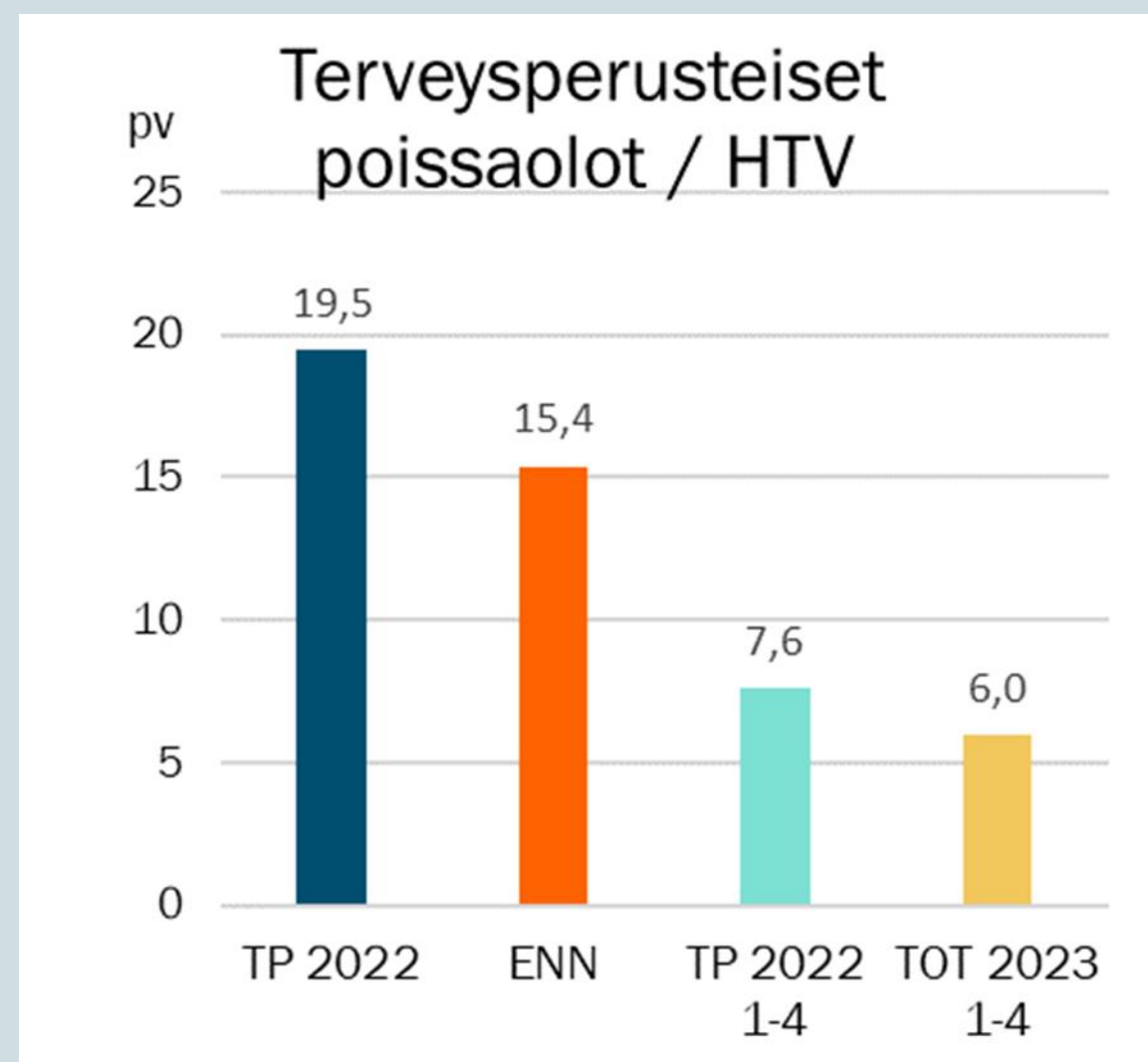
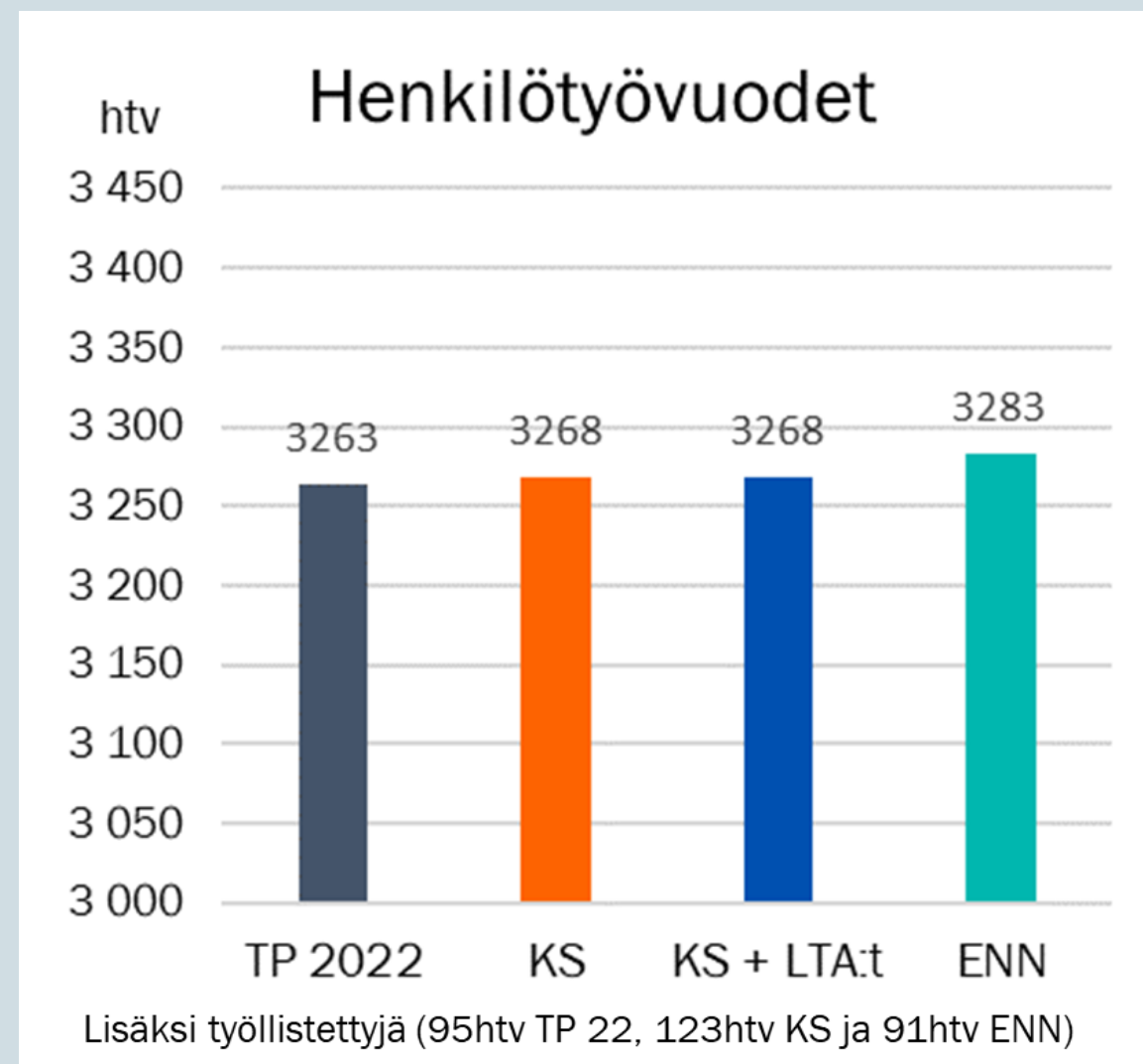
PITKÄAIKAIS- TYÖTTÖMÄT

3 192

(4/2022: 3 878)

Henkilöstö

- Suunniteltujen henkilötyövuosien ennustetaan ylittyvän ja tämä johtuu sivistyksen palvelualueen ylityksistä
- Ennusteen mukaisesti terveysperusteiset poissaolot vähentyvät edelliseen vuoteen verrattuna. Poissaolojen ennustetaan vähenevän kaikilla palvelualueilla, mutta erityisesti sivistyksen palvelualueen vähennykset selittävät kaupunkitasoista vähennystä.

Liitteet

- Lahti-kaupungin liitteet
- Sanastositteet

Talouden toteuman seuranta (1 000 euroa)

	Talousarvio	Toteuma	Toteuma%	Toteuma ed.vuosi	Toteuman muutos%	Tilinpäätös ed.vuosi	TA/TP muutos%
▲							
Toimintatuotot	176 028	59 030	33,5	55 686	6,0	217 669	-19,1 %
Valmistus omaan käyttöön	1 114					1 147	-2,9 %
Toimintakulut	-496 857	-153 320	30,9	-290 731	-47,3	-913 947	-45,6 %
TOIMINTAKATE	-319 715	-94 291	29,5	-235 045	-59,9	-695 130	-54,0 %
VEROTULOT	279 316	127 647	45,7	193 939	-34,2	545 068	-48,8 %
VALTIONOSUUDET	87 372	30 002	34,3	82 536	-63,6	245 733	-64,4 %
Korkotuotot	13 536	2 079	15,4	2 441	-14,8	12 374	9,4 %
Muut rahoitustuotot	3 038	4 856	159,8	9 381	-48,2	9 645	-68,5 %
Korkokulut	-21 415	-755	3,5	-1 017	-25,7	-15 768	35,8 %
Muut rahoituskulut	-614	-15	2,5	-31	-51,4	-1 955	-68,6 %
RAHOITUSTUOTOT ja -KULUT	-5 455	6 164	-113,0	10 775	-42,8	4 296	-227,0 %
VUOSIKATE	41 518	69 522	167,5	52 205	33,2	99 967	-58,5 %
Poistot ja arvonalentumiset	-53 298	-16 204	30,4	-16 216	-0,1	-52 854	0,8 %
TILIKAUDEN TULOS	-11 781	53 318	-452,6	35 989	48,2	47 113	-125,0 %

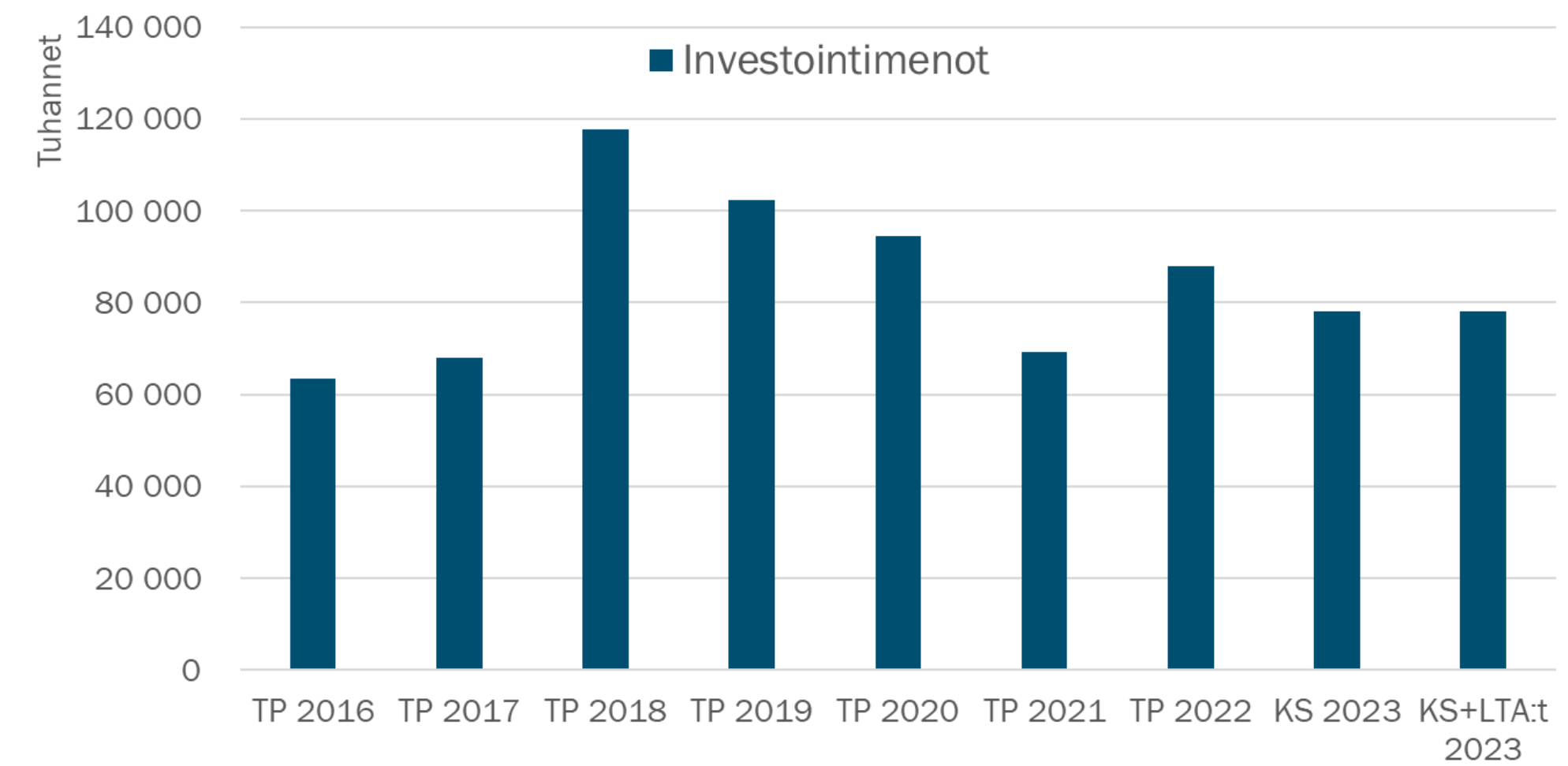
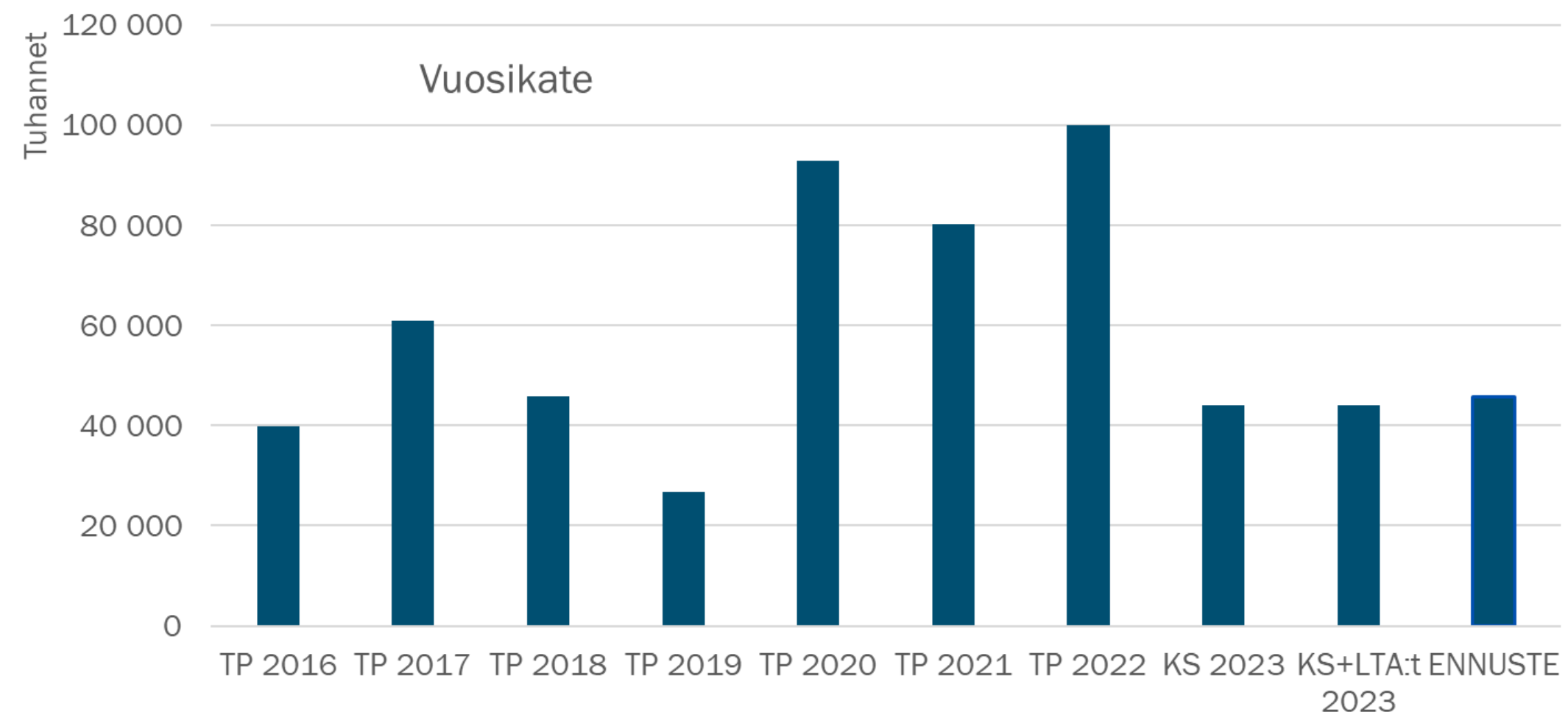
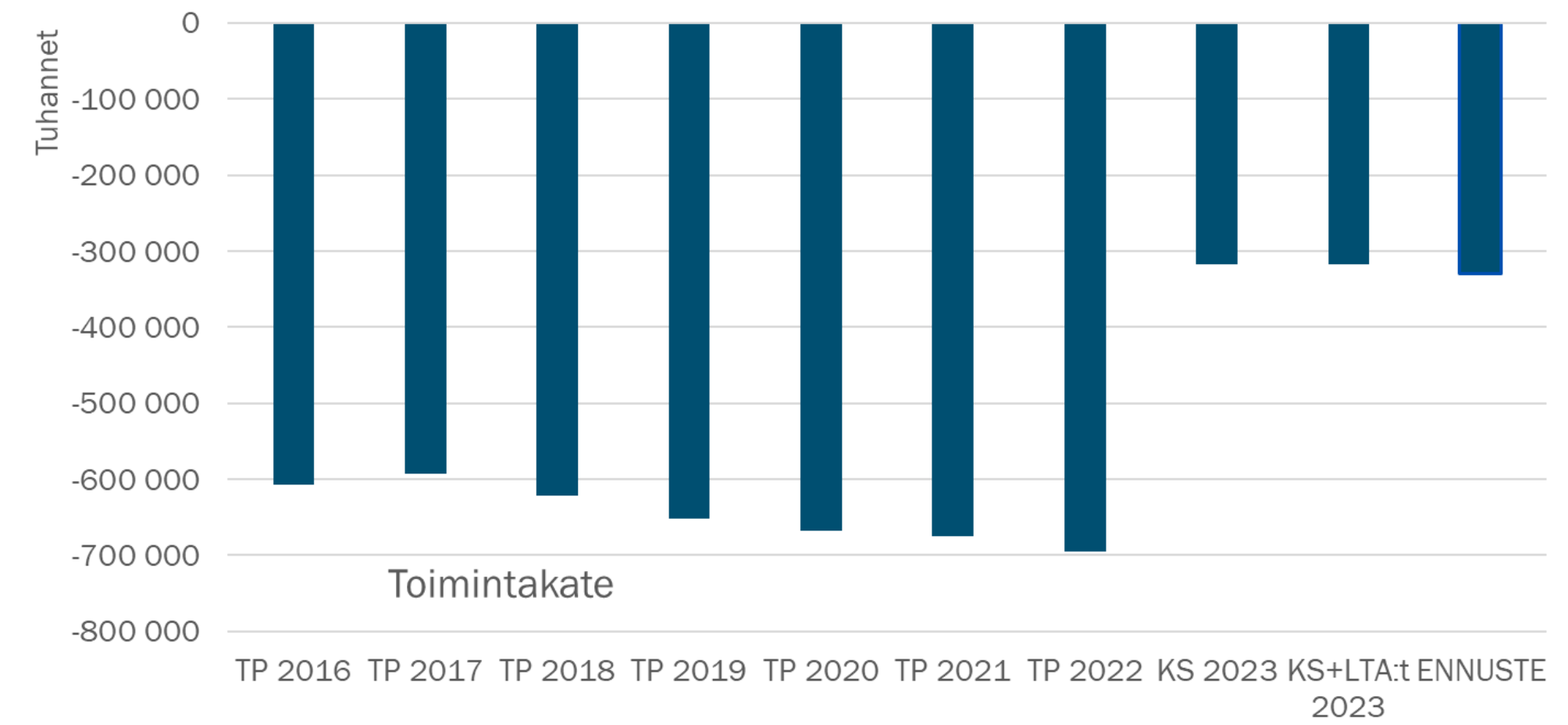
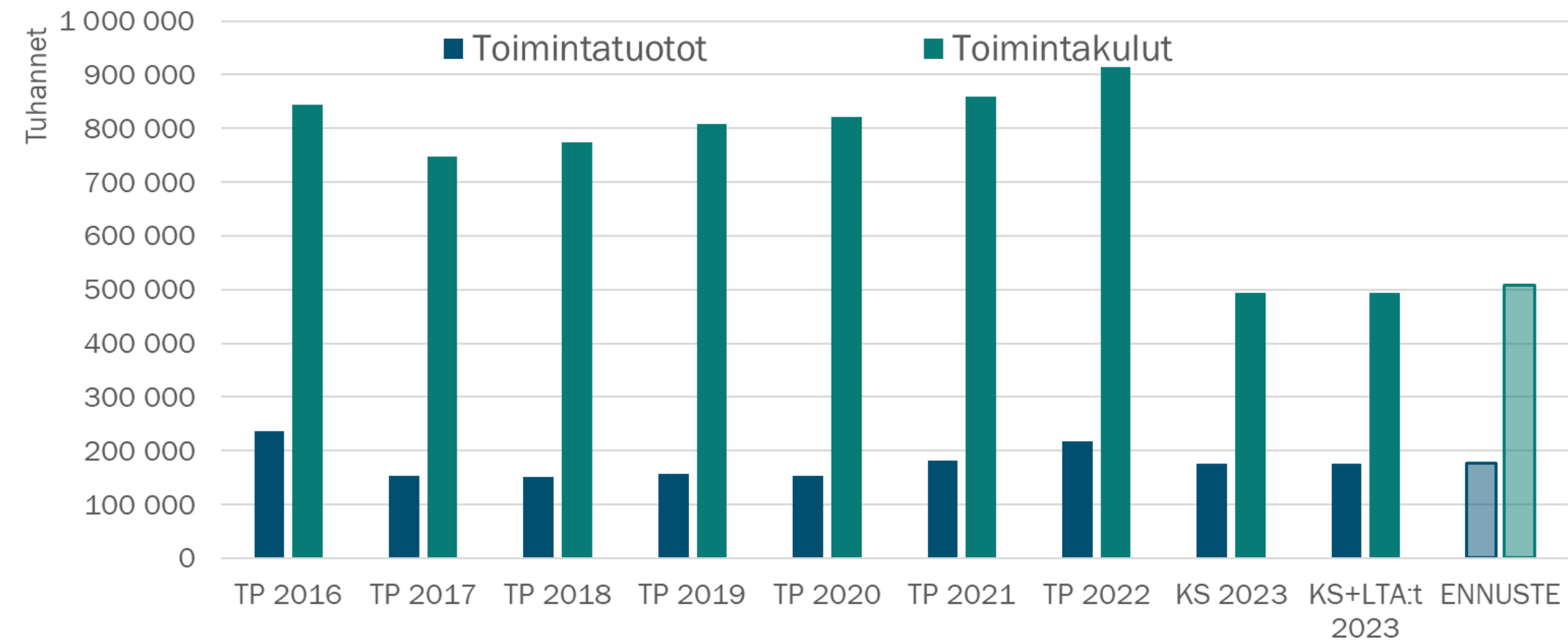

Investointien toteuman seuranta (1 000 euroa)

	Talousarvio	Toteuma	Toteuma%	Toteuma edv.	TP edv.	Edv%
Arvopaperit ja osuudet						
Tulot	2 000	0	0,0	0	3	2,8
Menot	-4 500			-507	-568	89,3
Netto	-2 500	0	0,0	-507	-565	89,8
Irtain omaisuus						
Menot	-7 450	-1 311	17,6	-1 255	-6 766	18,5
Netto	-7 450	-1 311	17,6	-1 255	-6 766	18,5
Julkinen käyttöomaisuus						
Tulot	1 200	102	8,5	580	1 949	29,8
Menot	-36 014	-4 559	12,7	-1 079	-38 635	2,8
Netto	-34 814	-4 457	12,8	-498	-36 686	1,4
Kiinteä omaisuus						
Tulot	10 120	1 235	12,2	1 843	4 956	37,2
Menot	-2 500	-331	13,2	-937	-2 502	37,4
Netto	7 620	904	11,9	906	2 453	36,9
Talonrakennus						
Tulot	11 774			95	97 013	0,1
Menot	-27 672	-9 784	35,4	-8 816	-39 072	22,6
Netto	-15 898	-9 784	61,5	-8 722	57 941	-15,1
Kokonaistulos						
Tulot	25 094	1 337	5,3	2 518	103 921	2,4
Menot	-78 136	-15 985	20,5	-12 594	-87 545	14,4
Netto	-53 042	-14 649	27,6	-10 076	16 376	-61,5

Talouden toteuman seuranta, vuosivertailut (1 000 euroa)

Rahoitus, lainannostosuunnitelman toteutuminen

Myöntämisvaltuus, 1 000 euroa

	Valtuus	Käytetty	Käyttämättä
Lyhytaikainen luotto (ottolainat)	250 000	0	250 000
Määräysvallassa oleville yhteisöille ja säätiöille (antolainat)*	120 000	0	120 000
Suojautumistoimenpiteet korko- ja valuuttariskeiltä (johdannaisopimukset)	200 000	0	200 000

Määräraha, 1 000 euroa

Ottolainat

Pitkäaikainen, lisäykset	71 900	0	71 900
Pitkäaikainen, vähennykset	-71 900	-850	-71 050
Lyhytaikainen, nettomuutos	0	0	0
Netto	0	-850	850

Antolainat, pysyvät vastaavat (pitkäaikainen)

Lisäykset	15 000	0	15 000
Vähennykset	-35 236	-2 219	-33 017
Netto	-20 236	-2 219	-18 017

Luvuissa ei ole otettu huomioon konsernitilien saldoja.

Lyhytaikaisen lainan nettomuutos ilmaisee arvioidun tilanteen talousarviovuoden lopussa ja käytetty määrä voi vaihdella vuoden aikana.

Lyhytaikaisen lainan nostolle on valtuutus maksuvalmiuden turvaamiseksi ja rahoitustarpeen kattamiseksi 250 milj. euroon asti.

*Valtuuden enimmäismäärään ei sisällytetä konvertoinneista johtuvaa luoton myöntämistä (lainan ennenaikainen takaisin maksu ja lainan nosto uusilla ehdoilla).

Sanastositteet

Kuvioissa ja strategiataulukoissa käytetyt lyhenteet

- **KS** = alkuperäinen toimielimen vahvistama käyttösuunnitelma
- **KS+LTA:t** = voimassa oleva käyttösuunnitelma
- **ENN** = koko vuoden ennuste toteumasta
- **Poikkeama** = ennusteen poikkeama voimassa olevaan käyttösuunnitelmaan
- **KOHA** = konsernihallinnon palvelualue
- **SIVI** = sivistyksen palvelualue
- **KYMP** = kaupunkiympäristön palvelualue
- **OSBU** = osallistuva budjetointi, asukkaat mukana suunnittelemassa ja päättämässä taloutta koskevista asioista

Talous

- **Toimintatuotot** = toiminnasta saadut myynti-, maksu-, vuokra- ja muut tuotot sekä saadut tuet ja avustukset
- **Toimintakulut** = toiminnasta aiheutuneet henkilöstökulut, palvelujen ostot, aineet ja tarvikkeet, vuokratulot sekä muut toimintakulut
- **Valmistus omaan käyttöön** tuloslaskelmakaavassa = tuloslaskelman oikaisu, jolla omaan käyttöön valmistuksen vaikutus tulokseen eliminoidaan, kun valmistuksen menot sisältyvät tuloslaskelman menoihin
- **Toimintakate** = toimintatuottojen ja -kulujen erotus, toimintakatteeseen lasketaan mukaan valmistus omaan käyttöön -tuloutuserä
- **Vuosikate** = toimintakatteeseen lisätään verorahoitus sekä rahoituserät, tunnusluku kuvaa poistojen kattamiseen käytettävissä olevaa määrärahaa
- **Tilikauden tulos** = kuvaa tilikauden aikaista taloudellista tulosta
- **Ylijäämää taseessa** = aikaisempien vuosien ylijäämä + ennustettu yli-/alijäämä
- **Sitovuustaso** = kaupunginvaltuustoon nähden sitova organisaatiotaso tai muu osakokonaisuus
- **Rahoituskovenantti** = rahoitussopimukseen sisältyvä talouden tunnuslukuihin sidottu erityisehto

Väestö

- **Luonnollinen väestönlisäys** = syntyneiden enemmisyys eli elävänä syntyneiden ja kuolleiden erotus
- **Kuntien välinen nettomuutto** = kuntien välisen tulo- ja lähtömuuton erotus
- **Nettomaahanmuutto** = nettosiirtolaisuus eli maahan- ja maastamuuton erotus
- **Väkiluvun korjaus** = väkiluvun rekisterikorjaukset, jotka aiheutuvat pääsääntöisesti muuttotietoihin jälkikäteen tehdyistä korjauksista
- **Kokonaisuutos** = väestönlisäys + väkiluvun korjaukset
- **Väestönlisäys** = syntyneiden enemmyyden ja kokonaisnettomuuton summa

Työllisyys

- **Työttömyysaste** = työttömien prosenttiosuus työvoimasta
- **Nuorisotyöttömyys** = 15-24-vuotiaiden työttömien prosenttiosuus suhteessa saman ikäiseen väestöön
- **Työhaun kesto** = työhaun kesto vuorokausina
- **Aktivointiaste** = aktiivisten työvoimapolitiittisten palvelujen piirissä olevien prosenttiosuus suhteessa työttömiin työnhakijoihin ja palvelujen piirissä oleviin
- **Työmarkkinatuen kuntaosuus** = kunnan maksuosuus työttömyyden perusteella maksetusta työmarkkinatuesta, jonka osuus on sitä suurempi, mitä kauemmin henkilö on ollut työttömänä

Henkilöstö

- **Henkilötyövuosi (HTV)** = palkallinen henkilöstöresurssi, jossa on vähennetty palkattomat poissaolot ja osa-aikaisuudet
- **Henkilöstömäärä** = palvelussuhteessa olevien yksittäisten henkilöiden määrä kuukauden viimeisenä päivänä
- **Terveysperusteiset poissaolot / HTV** = terveysperusteisten poissaolopäivien määrä henkilötyövuotta kohden
- Liitteissä on kuvattuna henkilöstön tunnusluvut kumulatiivisena kertymänä